

Miljødirektoratet

Oslo, 06.03.2023

Ref: 2023/1408

Naturvernforbundets høringsuttalelse til Miljødirektoratets arbeid med ny emballasjeforordning i EU.

Naturvernforbundet takker for muligheten til å gi innspill til Miljødirektoratets videre arbeid med ny emballasjeforordning i EU. Vi viser samtidig til våre innspill til Miljødirektoratets oppdrag med å revidere produsentansvarsordningene og endringsforslag til avfallsforskriften våren 2022.

Generelle kommentarer:

Naturvernforbundet er positive til EU-kommisjonens forslag om ny emballasjeforordning. Emballasjemengdene er stadig økende, noe som medfører økt bruk av jomfruelige råmaterialer, økte klimagassutslipp og et stort trykk på avfallssystemet. Norsk og europeisk avfallspolitikk skal følge prioriteringene fra avfallshierarkiet. Derfor er det viktig at norske myndigheter fremmer behovet for en systemtilnærming som først og fremst tar sikte på å redusere mengden emballasje satt på markedet uavhengig av materiale. Vi ber Miljødirektoratet om å løfte behovet for mer ambisiøse reduksjonsmål og advarer samtidig mot ytterligere forsinkelser i det videre arbeidet med forordningen.

Oppsummert ber vi Miljødirektoratet om å særlig ta hensyn til følgende:

- Det er viktig å unngå nye forsinkelser.
- Målkravene for avfallsforebygging bør økes og settes for hver enkelt emballasjekategori.
- Myndighetene må prioritere opprettelsen av nytt emballasjeregister.

Ingen flere forsinkelser:

Forslaget om ny emballasjeforordning er allerede på overtid i henhold til EUs handlingsplan for sirkulær økonomi (CEAP 2015), og nå er det viktig med fortgang. Naturvernforbundet og flere av våre europeiske samarbeidsorganisasjoner er bekymret for konsekvensene dersom forslaget ikke er ferdigforhandlet før utgangen av denne perioden. En ny kommisjon vil forsinke prosessen og kan også ha nye prioriteringer og da vanne ut eller skrinlegge hele forslaget noe som vil være svært uheldig, også for Norge. Videre forsinkelser bør også være unødvendig siden konsekvensutredninger og omfattende konsultasjoner med relevante aktører allerede er gjennomført. En norsk posisjon bør derfor være å unngå videre forsinkelser.

Målkraft for avfallsforebygging:

Mengden emballasjeavfall pr innbygger har mellom 2012 og 2022 økt med 17% i Norge. Etter Naturvernforbundets syn bør Norge som minimum, ha som posisjon at avfallsminimeringskravet for 2030 settes slik at det mellom 2022 og 2030 oppnås en reversering av det siste tiåret. Målet bør derfor økes til 20% reduksjon innen 2030 og de langsiktige målene bør økes tilsvarende.

Naturvernforbundet mener videre at totalmålene bør suppleres med egne mål innenfor ulike emballasjekategorier. For å unngå problemskifte hvor man kun bytter et materiale med et annet bør det fastsettes klare material-spesifikke reduksjonsmål for ulike emballasjetyper. (plast, papp, kompositt, glass og metal) Dette vil drive frem innovasjon og miljøforbedringer på systemnivå innenfor flere emballasjekategorier og lette trykket på avfallssystemet som helhet. Det er eksempelvis både et stort potensial for, og store gevinster både for natur og klima ved å øke resirkulering av bølgepapp og emballasjekartong spesielt.

Ombruk:

Ombruksmålene i forslaget bør styrkes og utvides til flere kategorier. En økt satsning på ombruksemballasje er en strategi med potensiale for å skape systemendringer som reduserer behovet for emballasje som helhet. Konkrete ombruksmål med tilhørende milepælsstige vil og skape forutsigbarhet for næringsaktører og være en katalysator for innovative sirkulære løsninger med lavere miljøavtrykk.

Emballasjeregister:

Art 39 i forslaget krever opprettelsen av et emballasjeregister og etter Naturvernforbundets syn er det nå viktig at norske myndigheter prioriterer dette og får satt i gang arbeidet med

emballasjeregister så fort som mulig. Et emballasjeregister gir norsk miljøforvaltning et bedre grunnlag for å følge opp produsentene sine plikter iht. avfallsforskriften både når det gjelder produsentansvaret, og kravet om emballasjeoptimering som ikke blir godt nok fulgt opp i dag.

Videre vil et emballasjeregister gjøre det lettere for myndighetene å bekjempe gratispassasjerproblematikk som er med på å undergrave forurensar betaler-prinsippet og formålet om å gi incentiver til produsenter om å redusere miljøavtrykket fra sin emballasje.

Lovhjemmel for forslaget:

Det er viktig at harmonisering av standarder ikke kommer i veien for enkelte medlemslands mulighet til å iverksette ytterligere tiltak som vil bidra positivt til reguleringens formål. Det kan være en motsetning mellom forslagets art 4 om fri bevegelse og forslagets art 38,2 og 38,5 om enkeltlands plikter til å iverksette tiltak for avfallsforebygging. Siden reguleringen er forankret i handlingsplanen for sirkulær økonomi, og formålet hovedsakelig er å redusere miljøavtrykk bør art 191 TFEU (miljø) inkluderes som lovhomeel ved siden av 114 TFEU (indre marked). Dette vil gi nasjonale myndigheter større mulighet til å iverksette tiltak for avfallsforebygging som er tilpasset egne geografiske og demografiske forutsetninger uten å gå på bekostning av harmoniserte tekniske standarder.

Naturvernforbundet ser med dette frem til videre samarbeid med Miljødirektoratet, og bidrar gjerne med ytterligere innspill i arbeidet med norsk og europeisk produkt- og avfallspolitikk.

Med vennlig hilsen

Joakim S. Gulliksen

Fagrådgiver

Naturvernforbundet

Martin Brandtzæg

Avdelingsleder

Naturvernforbundet